

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΦΥΣΗ 2000,
Αμαλιάδος 17,
11523, Αθήνα

**Προς τον Αν. Υπουργό ΥΠΕΝ κ Σ. Φάμελλο του Υπουργείου
Περιβάλλοντος και Ενέργειας**

Αθήνα, 3 Φεβρουαρίου 2017

Θέμα: Διατύπωση σύμφωνης γνώμης επί του σχεδίου Υ.Α. «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*) στην Ελλάδα»

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Η Επιτροπή ΦΥΣΗ 2000, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, διατυπώνει τη σύμφωνη γνώμη της, την οποία εγγράφως σας διαβιβάζω σε ό,τι αφορά στο σχέδιο Υπουργικής Απόφασης με τίτλο: «*Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*) στην Ελλάδα*».

Η Επιτροπή Φύση 2000 συγκλήθηκε σε συνεδρία την 25.1.2017 και ώρα 10:30 στις εγκαταστάσεις του ΥΠΕΝ (Μεσογείων 117, Αθήνα) μετά από πρόσκληση των μελών, μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη είχαν ενημερωθεί από τον Πρόεδρο της Επιτροπής με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο για το περιεχόμενο του σχεδίου Υ.Α., και είχε ζητηθεί η προετοιμασία απόψεων και σχολίων. Τα μέλη της επιτροπής σχολίασαν, αντάλλαξαν απόψεις επί του συνόλου και επί των άρθρων του σχεδίου Υ.Α. και κατέθεσαν τις τελικές απόψεις τους στην συνεδρίαση της Επιτροπής.

Με βάση το σύνολο των απόψεων των μελών της, λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια και της ανοικτής διαβούλευσης η **Επιτροπή διατυπώνει θετική σύμφωνη γνώμη για το σχέδιο Υ.Α.**

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη στην Ελλάδα αποτελεί το δεύτερο εθνικό σχέδιο δράσης είδους που βαίνει προς επίσημη έγκριση από το ΥΠΕΝ. Σημειώνεται ότι όπως και προηγούμενα σχέδια δράσης ειδών, το συγκεκριμένο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου LIFE+ «*Επείγοντα μέτρα για την εξασφάλιση της επιβίωσης του Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*), στη Βουλγαρία και την Ελλάδα*» (LIFE10 NAT/BG/000152), του οποίου συντονιστής ήταν η Βουλγαρική Ορνιθολογική Εταιρεία (BSPB) και οι εταίροι στην Ελλάδα ήταν η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και το WWF Ελλάς. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει τις ευκαιρίες συνεργειών, με τη συμβολή και των περιβαλλοντικών οργανώσεων, στη διατήρηση της ελληνικής φύσης, οι οποίες είναι ενθαρρυντικό ότι αναγνωρίζονται από το ΥΠΕΝ με την προώθηση του συγκεκριμένου σχεδίου δράσης προς θεσμοθέτηση.

Όπως και στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Νανόχηνα θα θέλαμε να εκφράσουμε το σημαντικό προβληματισμό που αφορά στο γεγονός ότι παρά την πρόβλεψη από τον ν. 3937/2011 (παρ. 2, άρθ 10) για σχέδια δράσης ειδών, το ΥΠΕΝ δεν έχει προβεί στη δημοσιοποίηση προδιαγραφών (παρ. 2^α, αρθ. 20 ν. 3937/2011) με κίνδυνο τα υπό

κατάρτιση σχέδια δράσης να έχουν διαφορετικές προδιαγραφές, ανομοιογένεια στις δράσεις, δυσχέρεια παρακολούθησης της εθνικής προσπάθειας διατήρησης ειδών, κ.λπ. και να επισημαίνουμε την ανάγκη επιτάχυνσης της κατάρτισης των προδιαγραφών, χωρίς ωστόσο αυτό να καθυστερήσει την θέσπιση των ώριμων σχεδίων δράσης, όπως το παρόν.

Γενικές παρατηρήσεις επί του προοιμίου

Στο προοίμιο της Υ.Α, η παράγραφος 5 προτείνεται να συμπληρωθεί ως εξής:

1. Το πρόγραμμα LIFE+ «Επείγοντα μέτρα για την εξασφάλιση της επιβίωσης του Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*) στη Βουλγαρία και την Ελλάδα» (LIFE10 NAT/BG/000152), που υλοποιείται με τη συνεισφορά του χρηματοδοτικού μέσου LIFE+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη συγχρηματοδότηση του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη καθώς και τα σχετικά παραδοτέα του έργου που περιελάμβανε το πρώτο σχέδιο του ΕΣΔ.

Γενικές παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Άρθρο 2: «Σκοπός του Εθνικού Σχεδίου Δράσης (ΕΣΔ) για τον Ασπροπάρη, είναι η ανάσχεση της απότομης μείωσης του πληθυσμού του είδους και η αποτροπή της εξαφάνισης του Ασπροπάρη στην Ελλάδα.».
2. Άρθρο 2 παρ. 1: «Διακοπή της μείωσης του πληθυσμού μέσω της δημιουργίας ασφαλών περιοχών αναπαραγωγής με μειωμένο ρίσκο δηλητηρίασης, σύγκρουσης με ανεμογεννήτριες και κίνδυνο ηλεκτροπληξίας, αυξημένη διαθεσιμότητα τροφής και μειωμένη όχληση κοντά στις φωλιές».
3. Άρθρο 2 παρ. 3: «Εκπόνηση και υλοποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δηλητηριασμένα Δολώματα. Το πρόγραμμα θα λάβει υπόψη του τις προτεινόμενες δράσεις του αντίστοιχου Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης της ENEC (European Network against Environmental Crime) καθώς και τις προτεινόμενες δράσεις άλλων έργων LIFE που έχουν εκπονηθεί εντός και εκτός Ελλάδας». Πρέπει να υπάρξει δέσμευση υιοθέτησης του ΕΣΔ όταν αυτό ολοκληρωθεί και προτείνεται ορίζοντας υλοποίησής του τα τρία έτη.
4. Άρθρο 2 παρ. 3 σημ. ii: Για λόγους συμμόρφωσης με το κοινοτικό δίκαιο, προτείνεται να αφαιρεθεί το τμήμα της δράσης που αφορά στην «αποτροπή μελλοντικής έγκρισης της κτηνιατρικής χρήσης της δραστικής ουσίας δικλοφενάκη στην Ελλάδα» και το υπόλοιπο τμήμα να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Χρήση εναλλακτικών ουσιών της δικλοφενάκης με συγκρίσιμα αποτελέσματα, οι οποίες αποδεδειγμένα δε βλάπτουν πτωματοφάγα πτηνά».
5. Άρθρο 3: Θεωρούμε ότι ο τίτλος του άρθρου θα πρέπει να είναι: «Περιοχές εφαρμογής» ή «Πεδίο εφαρμογής», δεδομένου ότι σε άρθρο που αφορά έννοιες και ορισμούς είθισται να αποσαφηνίζονται όροι που απαντώνται στο κείμενο της πράξης. Στο σώμα της πράξης δεν απαντάται ο όρος «Εμπλεκόμενες Υπηρεσίες και Φορείς» ωστόσο στο Παράρτημα II, απαντάται ο όρος «άμεσα εμπλεκόμενοι» ο οποίος αναλύεται επαρκώς, και στο Παράρτημα III απαντάται ο όρος «Αρμοδιότητα», γενικά.

6. Άρθρο 4: Η πρόβλεψη του άρθρου 4 για την παρακολούθηση και εποπτεία του ΕΣΔ με τη σύσταση ομάδας εργασίας αποτελεί ένδειξη της δέσμευσης του ΥΠΕΝ για την υλοποίηση του ΕΣΔ. Ωστόσο, απουσιάζει πρόβλεψη για τη συγκρότηση, λειτουργία και τις σχετικές αρμοδιότητες της ομάδας εργασίας, όπως είναι η υλοποίηση και ο συντονισμός των δράσεων, η παρακολούθηση και η εποπτεία αυτής, γεγονός που ενδέχεται να καθυστερήσει ή να δυσχεραίνει το έργο της. Προτείνεται η σχετική αναδιαμόρφωση του άρθρου.
7. Άρθρο 4 παρ. 1: Θα ήταν συμβατό με την αναφορά σε εμπλεκόμενες υπηρεσίες και φορείς του άρθρου 3, τους άμεσα εμπλεκόμενους του Παραρτήματος II και τους φορείς που έχουν αρμοδιότητα κατά το Παράρτημα III, να προστεθεί η εξής πρόβλεψη: «Το ΕΣΔ υλοποιείται από το Τμήμα Βιοποικιλότητας και Προστατευόμενων Περιοχών της Διεύθυνσης Προστασίας Βιοποικιλότητας, Εδάφους και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε συνεργασία με τις συναρμόδιες υπηρεσίες και εμπλεκόμενους φορείς, κατά περίπτωση».
8. Άρθρο 4 παρ. 2: Προτείνονται οι εξής αναδιατυπώσεις/ συμπληρώσεις:
 - «Για το σκοπό της παρακολούθησης και εποπτείας της υλοποίησης του ΕΣΔ συστήνεται ομάδα εργασίας ως ακολούθως:»
 - Εκπρόσωπος της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας (ΕΟΕ) και του WWF Ελλάς.
 - Επιπρόσθετα για το μέλος 6 της ομάδας εργασίας, «Εκπρόσωποι των Τοπικών Δασικών Υπηρεσιών της Οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης», θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η περιοχή εφαρμογής άπτεται των χωρικών αρμοδιοτήτων αρκετών Δασικών Υπηρεσιών και ίσως πρέπει να υπάρχει πιο αναλυτικός προσδιορισμός αυτού.
9. Άρθρο 4 παρ. 2. Για τη διευκόλυνση της ομάδας εργασίας και όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων με δεδομένο ότι το ΣΔ έχει πενταετή διάρκεια προτείνουμε η ομάδα εργασίας να εκπονεί ετήσιο πρόγραμμα δράσης αντί πενταετές. Προτείνεται συνεπώς να προστεθεί: «Η ομάδα εργασίας συνεδριάζει τουλάχιστον μία φορά κάθε έτος και παράγει συνοπτική αναφορά πεπραγμένων που υποβάλλεται στη Δ/ση Βιοποικιλότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η ομάδα εργασίας εκπονεί ετήσιο πρόγραμμα δράσης για την υλοποίηση των προβλεπόμενων στην παρούσα απόφαση δράσεων και μέτρων διατήρησης και διασφαλίζει τις επιχειρησιακές συνθήκες για την έγκαιρη υλοποίησή τους». Προτείνεται επίσης η ετήσια αυτή αναφορά πεπραγμένων να είναι δημόσια διαθέσιμη και να αποστέλλεται στην Επιτροπή Φύση 2000. Να εξεταστεί επίσης αν χρειάζονται περιφερειακές ομάδες εργασίας ή έστω να δίδεται η δυνατότητα σύστασης τους στις τρεις περιοχές εφαρμογής του άρθ. 3.
10. Άρθρο 5: Προτείνεται, η τελική αναφορά αξιολόγησης του ΕΣΔ να αποστέλλεται στην Επιτροπή Φύση 2000 και να είναι δημόσια διαθέσιμη.
11. Άρθρο 5: Αναδιατύπωση του τίτλου ως εξής: «Παρακολούθηση και αξιολόγηση του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης». Αντικατάσταση του όρου αποτίμηση με αξιολόγηση σε όλο το άρθρο. Κατ' αντιστοιχία προτείνεται η τελευταία παράγραφος να διατυπωθεί ως εξής: Η τελική αξιολόγηση του σχεδίου δράσης θα είναι εκτενής

και θα συγκρίνονται τα αποτελέσματα των μέτρων που εφαρμόστηκαν με τους στόχους που έχουν τεθεί προκειμένου να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης και να σχεδιαστεί έγκαιρα το επόμενο εθνικό Σχέδιο Δράσης.

12. Παράρτημα Ι, στο 1.2. προτείνεται η εξής διατύπωση: «Επομένως, για την αποτροπή και ελαχιστοποίηση του κινδύνου θνησιμότητας που προκαλείται από τις ανεμογεννήτριες, καθορίζονται σε ειδικούς χάρτες, ζώνες αποκλεισμού εγκατάστασης και λειτουργίας ΑΣΠΗΕ σε ακτίνα κατ' ελάχιστον 5 χλμ γύρω από τις υφιστάμενες φωλιές του Ασπροπάρη». Θεωρούμε ότι η τεκμηρίωση περιλαμβάνεται στο σχέδιο ΕΣΔ που έχει υποβληθεί από το LIFE. Ο ορισμός ζωνών μπορεί άμεσα να βασιστεί τόσο στην ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/17-2-2012 (ΦΕΚ 415/Β/23-2-2012, γνωστή ως ΚΥΑ οριζοντίων μέτρων) όσο και από το ν. 3937 για έκτακτα μέτρα. Το ΕΣΔ προτείνει να υπάρχει ζώνη αποκλεισμού 5-8 χλμ και σε εξαιρετικές περιπτώσεις έως 15-20 χλμ. Βάσει ευρωπαϊκής βιβλιογραφίας Carrete *et al.* (2009), προτείνεται 15 χλμ περιοχή ενδημίας αναπαραγόμενου Ασπροπάρη. Σημειώνεται ότι πλέον απαντούν πέντε τελευταίες φωλιές Ασπροπάρη στην Ελλάδα εκ των οποίων οι τρεις είναι στο ΕΠ Δαδιάς, η μια στον Κομψάτο και η άλλη στην Καλαμπάκα.
13. Παράρτημα Ι, στο 1.4. προτείνεται η εξής διατύπωση «*Η παροχή «ασφαλούς τροφής» στους Ασπροπάρηδες μέσω της δημιουργίας ενός δικτύου χώρων τροφοδοσίας αρπακτικών πτηνών (ΧΤΑΠ) στις περιοχές εφαρμογής του ΕΣΔ του είδους είναι βασική.*» Προτείνεται επίσης να προστεθεί το εξής: Η εφαρμογή της δράσης αυτής θα πραγματοποιηθεί παράλληλα με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Κανονισμό (ΕΕ) υπ' αριθ. 142/2011 της Επιτροπής της 25ης Φεβρουαρίου 2011 για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1069/2009, ειδικότερα δε κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14 του Κανονισμού αυτού ("Σίτιση ορισμένων ειδών εντός και εκτός σταθμών σίτισης και ζωολογικών κήπων") καθώς και του Παραρτήματος VI (ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ, ΤΗ ΣΙΤΙΣΗ ΖΩΩΝ, ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΙΨΗ), Κεφάλαιο ΙΙ, Τμήματα 2 και 3.
14. Παράρτημα Ι, 1.5: Θα πρέπει να προστεθεί στην κατακλείδα της παραγράφου το εξής, το οποίο φανερώνει την πρόθεση της πολιτείας να αξιοποιήσει την εμπειρία του Εθνικού Πάρκου Δαδιάς και των μέτρων προστασίας που αυτό προβλέπει στην ισχύουσα ΚΥΑ και το σχέδιο ΠΔ το οποίο η Επιτροπή Φύση 2000 έχει επεξεργαστεί. Στο Εθνικό Πάρκο Δαδιάς συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού του ασπροπάρη σήμερα (ποσοστό μεγαλύτερο του 50%). «*Στο Εθνικό Πάρκο Δαδιάς ισχύουν τα μέτρα προστασίας των φωλιών των αρπακτικών πουλιών. Οι σχετικές διατάξεις από την πράξη χαρακτηρισμού του Εθνικού Πάρκου Δαδιάς λαμβάνονται υπόψη και αποτελούν πρότυπο για την έκδοση Δασικών Αστυνομικών Διατάξεων σε άλλες περιοχές εφαρμογής του ΕΣΔ.*»
15. Παράρτημα Ι, Ενότητα 3. Νομοθεσία και Πολιτική: Προτείνεται η αναδιατύπωση στο 3.1. ως εξής: *Εκπόνηση και υλοποίηση του προγράμματος «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δηλητηριασμένα Δολώματα».*
16. Παράρτημα Ι, Ενότητα 3. Νομοθεσία και Πολιτική, 3.2. Για λόγους συμμόρφωσης με το κοινοτικό δίκαιο, προτείνεται η αναδιατύπωση του τίτλου του 3.2. ως εξής: «*Χρήση εναλλακτικών ουσιών της δικλοφενάκης*».

17. Παράρτημα III, στον Στόχο 3 Μείωση του κινδύνου δηλητηρίασης λόγω της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων προτείνεται η εξής αναδιατύπωση: Εκπόνηση και υλοποίηση του προγράμματος «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δηλητηριασμένα Δολώματα».
18. Παράρτημα III, στον Στόχο 3 Μείωση του κινδύνου δηλητηρίασης προτείνεται να αφαιρεθεί το τμήμα της δράσης που αφορά στην «Αποτροπή μελλοντικής έγκρισης της κτηνιατρικής χρήσης της δραστικής ουσίας δικλοφενάκη στην Ελλάδα» και το υπόλοιπο τμήμα να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Χρήση εναλλακτικών ουσιών της δικλοφενάκης με συγκρίσιμα αποτελέσματα, οι οποίες αποδεδειγμένα δε βλάπτουν πτωματοφάγα πτηνά».

Για την επιτροπή φύση 2000

Ο Πρόεδρος

Δρ. Β. Λυκούσης